

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1926.

Första kammaren.

Nr 2.

Fredagen den 15 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr **talmannen** yttrade: Innan valen taga sin början, skall jag be att få för kammarens ledamöter uppläsa första paragrafen av Kungl. Maj:ts närdiga stadga angående val till riksdagens utskott den 26 maj 1909:

»Val av ledamöter i utskott skall förrättas med valsedlar, å vilka före namnen utsatts partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i och för viss grupp av riksdagsmän eller för viss meningsriktning), men vilka i övrigt äro omärkta.

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra.

Valsedlarna skola för att bliva gällande vara enkla, slutna, hoprullade och fria från överstrykningar. Sedel må ej upptaga flera, men väl färre namn än det antal personer valet avser. Där något namn å sedeln är tvetydigt, gälledet dock för övriga namn.»

Jag ber att få noga inskräpa, att man icke får stryka över ett namn och sätta ett annat i stället.

Likaså ber jag att efter vanligheten få inskräpa att, innan valsedeln avlämnas, den s. k. rubriken borttages, emedan eljest valsedeln kommer att kasseras.

I övrigt ber jag att på det enträgnaste få uppmana herrarna att taga rätta valsedlar.

Företogs val av tio ledamöter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 126 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Strömberg,

» von Geijer,

» Bergström, David,

» Thulin,

» Dahl, P. A.,

» Reuterskiöld,

» Ljunggren, August,

» Hansson, G. W.,

» Stendahl,

» Almkvist.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av tolv ledamöter i statsutskottet. Därvid avlämnades 119 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Lindblad,
» Vennersten,
» Kvarnzelius,
» Olsson, Oscar,
» Widell,
» Nilsson i Gränebo,
» Ekman, C. G.,
» Nilsson, Johan, i Malmö,
» Bergqvist,
» Rosén,
» Hallin,
» Walles.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av tio ledamöter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 102 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Nilsson, Gustaf, i Kristianstad,
» Nilsson, Johan, i Kristianstad,
» Rune,
» Bårg, A. J.,
» Boman,
» Wohlin,
» Pers,
» Björnsson,
» Borell,
» Bergman, Johan.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 87 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Lindley,
» Gustafsson i Stensholm,
» Pettersson i Olovstorp,
» Dalberg,
» Enhörning,
» Johansson i Friggeråker,
» Bondeson,
» Berge.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 82 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Larsson, Jacob,
» Hederstierna,
» Larson, Edward,
» Åkerman,
» Rogberg,
» Tjällgren,
» Lyberg,
» Klefbeck.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 75 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Linder,
» von Sydow,
» von Koch,
» Hansson, Sigfrid,
greve Spens,
herr Westman,
» von Stockenström,
» Thorberg.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 80 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namn på följande personer i denna ordning:

herr Nilsson i Kabbarp,
» Sederholm,
» Hellström,
» Norin,
» Boberg,
» Elisson,
» Ingeström,
» Lundell.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i utrikesnämnden. Därvid avlämnades 80 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namn på följande personer i denna ordning:

herr Trygger,
» Bårg, A. J.,
» Ekman, C. G.,
» Thorberg,
» Swartz,
» Nilsson i Gränebo,
» Bergström, David,
» Nilsson, Gustaf, i Kristianstad.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i nämnden.

På framställning av herr talmannen beslöts, att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kammarens val av ledamöter och suppleanter i utrikesnämnden samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till den skrivelse i ämnet, som borde till Konungen avlätas.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet herr *Reuterskiölds* motion, nr 3, om fortsatt utgivande av verket *Främmande grundlagar*.

Herr talmannen tillkännagav, att han och de ledamöter, som fått i uppdrag att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning, ansett nödigt, att nu anställdes i kansliet en notarie (stomnotarie), tre förste stenografer, fjorton stenografer, en förste kanslist, en registrator och sex kanslister samt såsom betjäning en förste vaktmästare och elva vaktmästare, däribland en för utdelning av postförsändelser m. m., med skyldighet för betjäningen att, i den mån så erfordrades och ske kunde, tjänstgöra även på annat håll inom riksdagen, och hemställde herr talmannen, huruvida kammaren godkände, att nämnda personal tillsvidare anställdes hos kammaren.

Härtill svarades ja.

Därefter tillkännagavs, att i enlighet härmed antagits såsom *notarie* (stomnotarie): filosofie magistern L. Wistrand; *förste stenografer*: arkivarien i generalpoststyrelsen P. G. Widegren, revisorn i riksräkenskapsverket E. Lindström och E. Elfner; *stenografer*: kanslisekreteraren friherre O. T. Hermelin, f. d. sekreteraren i arméförvaltningen A. Göransson, revisorn i riksräkenskapsverket K. Norén, A. W. Fredén, förste assistenten i telegrafverket E. O. Schalin, A. Lundman, amanuensen i kammarkollegiet H. Eriksson, fiskalen i kammarkollegiet J. H. Wallin, G. Torbiörn, banktjänstemannen T. B. Carlson, redaktören N. Holmberg, sekreteraren i Sveriges allmänna exportförening D. Belin, förste amanuensen i kammarrätten F. E. O. Hedelius och e. o. hovrättsnotarien F. Thorvall; *förste kanslist*: f. d. revisorn i domänstyrelsen H. J. Modigh; *registrator*: förste kanslisekreteraren I. Myrberg; *kanslister*: sekreteraren i telegrafstyrelsen F. W. Funch, juris doktor H. af Trolle, e. o. kammarskrivaren i tullverket E. A. Carlén, postassistenten C. M. W. Stenwall, e. o. hovrättsnotarien G. A. von Krusenstjerna och juris studeranden T. Vide; *förste vaktmästare*: Carl O. Eriksson; *vaktmästare*: W. Willberg, K. J. G. Carlsson, Chr. Jensen, G. Tillman, J. E. Lundvall, G. Henrik Eriksson, N. T. Karlkvist, M. Jonas Ericsson, Erik A. Andersson, Sven Andersson och S. Beckman. Åt Jensen hade tillsvidare uppdragits att ombesörja utdelning av postförsändelser till kammarens ledamöter m. m.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 13, angående ändrad lydelse av rubrikerna 159 och 160 för oraffinerat socker i gällande tulltaxa;

nr 14, angående pension åt förste byråinspektören i bank- och fondinspektionen P. A. Bolldéns änka och son;

nr 15, angående användande av överskott i Djurgårdskassan till säkerställande under år 1927 av Ulriksdals kungsgårds förvaltning och drift; samt

nr 16, angående efterskänkande av återbetalningsskyldighet beträffande oriktigt utbetalda ersättningar för åt tulltjänstemän lämnad tandvård.

Greve *Wachtmeister* avlämnade nedannämnda av honom och herr *Clemetson* undertecknade motioner:

nr 7, angående organisationen av det för Karlskrona fästning avsedda de tachmentet ur Kronobergs regemente;

nr 8, angående organisationen av den för Vaxholms fästning avsedda kontingenten av stampersonal och värnpliktiga m. fl.; samt

nr 9, om förbättring i pensionsvillkoren för vissa förmän och arbetare vid flottans varv m. fl.

Dessa motioner hänvisades, nr 7 och 8 till statsutskottet samt nr 9 till bankoutskottet.

Herr *Stendahl* väckte nedannämnda motioner:

nr 10, med förslag till förordning angående utförselbevis för råg och vete; samt

nr 11, om sänkning av tullen å galoscher.

Dessa motioner hänvisades till bevillningsutskottet.

Herr *Luterkort* väckte en motion, nr 12, angående upphävande av gällande bestämmelser om domboksrenovation.

Denna motion hänvisades till behandling av lagutskott.

Avgåvos och hänvisades var för sig till ett tillfälligt utskott nedannämnda motioner:

nr 13, av herr *Luterkort*, om rätt för befattningshavare i centrala ämbetsverk att överklaga tilldelad disciplinär varning; och

nr 14, av herr *Swänsson, Eli*, om skyldighet för länsstyrelserna att lämna fortsättningsskolstyrelser, skolstyrelser och skolråd behövt ämbetsbiträde beträffande åtgärder gentemot tredskande lärjungar och målsmän.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner hänvisades dessa, nr 13 till bevillningsutskottet, nr 14 till bankoutskottet samt nr 15 och 16 till statsutskottet.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag får hemställa, att kammaren måtte besluta, att Kungl. Maj:ts proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1926—1927, uppföres sist bland ärendena på morgondagens föredragningslista.

Denna hemställan bifölls.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12,15 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 16 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Larsson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 26, angående bestämmelser rörande de statens järnvägar, statens vattenfallsverk, telegrafverket och postverket tillhöriga förnyelsefonder; samt
nr 28, med förslag till lag om enskilda vägar.

Herr statsrådet *Linders* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 22, med förslag till lag om upplåtelse under åborätt av viss jord m. m.;
nr 23, med förslag till lag om ändrad lydelse av 13 kap. 13 § giftermålsbalken m. m.;
nr 24, angående vissa frågor rörande tillämpningen av föreslagen lag om upplåtelse under åborätt av viss jord m. m.; samt
nr 25, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

Justerades protokollen för den 11, 12 och 14 innevarande månad.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens år 1925 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1924—30 juni 1925.

Företogs val av tretton suppleanter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 102 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Norling,
» Svensson i Kompersmåla,
» Leander,
» Larsén,
» Nilsson i Östrabo,
» Gustafsson i Benestad,
» Johansson i Lövholmen,
» Pauli,
» Ljunglund,
» Fehr,
» Eriksson i Ljusdal,
» Sundberg.
» Österström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av femton suppleanter i statsutskottet. Därvid avlämnades 85 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Asplund,
» Swartz,
» Pålsson,
» Bergström, P. A.,
» Jeansson,
» Andersson i Eliantorp,
» Kobb,
» Johansson i Hälsingborg,
» Rooth,
» Carlsson i Gävle,
» Petrén, Alfred,
» Johansson i Fredrikslund,
» Pauli,
» Hammarskjöld, Carl Gustaf,
» Nilsson, Alexander.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av tretton suppleanter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 74 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Björkman,
» Jönsson i Slåtåker,
» Johansson i Hornsberg,
» Wahlmark,
» Andersson i Hedsta,
» Ericson i Obergå,
» Svensson i Grindstorp,
» Åström,
» Vrang,
» Jonsson i Lycksele,
» Magnuson, Paul,
» Clemedtson,
» Holmgren, I.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av åtta suppleanter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 58 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Ström,
» Anderson i Hägelåkra,
» Abrahamsson,
» Östergren,
» Lindgren,
» Bodin,
» Carlsson i Gävle,
» Sandén.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av åtta suppleanter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 44 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Sandegård,
» Karlsson i Västerås,
» Jonsson i Lycksele,
» Berglund,
» Dahl, G.,
» Svenson i Eskhult,
» Fehr,
» Julin.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av elva suppleanter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 48 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Petrén, Alfred.
» Frändén,
fröken Hesselgren,
herr Lindhagen,
» Svensson i Kompersmåla,
» Schedin,
» Åkerberg,
» Clemedtson,
» Andersson i Fältenborg,
» Eriksson, Valfrid,
» Luterkort.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av åtta suppleanter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 40 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Eriksson i Ljusdal.
greve Wachtmeister,
herr Andersson i Fältenborg,
» Svänsson i Kalmar,
» Gabrielsson,
» Andersson i Arbrå,
» Karlsson i Gillberga,
» Luterkort.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av åtta suppleanter i utrikesnämnden. Därvid avlämnades 45 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Olsson, Oscar,
» Vennersten,
» von Sneidern,

herr Klefbeck,
» Nilsson, Johan, i Kristianstad,
» Tjällgren,
» Rosén,
» Nilsson i Kabbarp.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i nämnden.

Herr *Frändén* väckte en motion, nr 15, om förbud mot anordnande utan polismyndighets tillstånd av demonstrationståg m. m. på allmän plats å landsbygden.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Herr *Nilsson, Petrus*, avlämnade en av honom m. fl. undertecknad motion, nr 16, om anslag för understödjande av Ölands elektrifiering.

Denna motion hänvisades till statsutskottet.

Herr *Schedin* avlämnade en av honom m. fl. undertecknad motion, nr 17, om förlängt anstånd med ordnandet av de i 31 § lagen om fattigvården omförmälda anstalter.

Denna motion hänvisades till behandling av lagutskott.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrades: Jag får hemställa, att kammaren måtte besluta att, i likhet med vad som vid föregående års riksdag var fallet, tillsätta två tillfälliga utskott, vartdera med sju ledamöter och fyra suppleanter.

Denna hemställan bifölls.

Herr talmannen föreslog, det kammaren ville besluta att vid sammanträde, som komme att hållas onsdagen den 20 innevarande månad, företaga val av ledamöter och suppleanter i de nu beslutade utskotten.

Detta förslag antogs.

Upplästes en till kammaren inkommen handling av följande innehåll:

Att domaren i Kullings härad denna dag dels med stöd av 12 kap. 8 § i lag om förmynderskap den 27 juni 1924 förordnat, att godsägaren *Knut Heyman*, Vårgårda, skall vara omyndig under tiden intill dess Kullings häradsrätt meddelar utslag, dels ock förordnat advokaten Fred. Holmgren i Göteborg att för samma tid vara förmyndare för godsägaren Heyman; betygar

Alingsås den 11 januari 1926.

Av domareämbetet:

M. Täcklind.

Herr **förste vice talmannen**: Av det nyss upplästa intyget framgår, att ledamoten av denna kammare herr Heyman står under förmynderskap. Vid sådant förhållande må han, jämlikt § 26 riksdagsordningen, icke såsom riks-

Första kammarens protokoll 1926. Nr 2.

*K. Heymans
obehörighet att
vidare utöva
riksdags-
mannakallet.*

att
utöva
riksdags-
mannakallet.
(Forts.)

dagsman godkännas. I anledning härav hemställer jag, att kammaren måtte med stöd av nämnda paragraf förklara herr Heyman obehörig till riksdagsmannakallets utövande samt att kammaren måtte enligt § 28 riksdagsordningen därom göra anmälan till Konungen.

Vad herr förste vice talmannen sålunda hemställt bifölls, varefter ett uppsatt förslag till skrivelse i ämnet till Konungen upplästes och godkändes.

Efter föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner blevo propositionerna nr 22 och 24 på begäran bordlagda, varemot de övriga nu hänvisades, nr 23 till behandling av lagutskott, nr 25 och 28 till jordbruksutskottet samt nr 26 till statsutskottet.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12,05 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.
